

1973 SEP 14

Magyar Hírlap

71064.5

244

6 1973. SZEPTEMBER 14, PÉNTEK

KULTÚRA -

A magyar művészet gazdag tárlata

Beszélgetés Fodor Lajossal a budapesti művészeti hetekről

Tegnap délelőtt a Városháza elnöki tanácstermében, Farkasinszky Lajos, a fővárosi tanács elnökhelyettese tájékoztatta a sajtót az idei gazdag ünnepi eseménysorozatról. Mi még e tájékoztató előtt felkerestük Fodor Lajosot, a budapesti művészeti hetek igazgatóját, és megkértük, hogy beszéljen részletesebben is a nagyszabású — mintegy kétszáz eseményt magába foglaló — rendezvényről. Első kérdésünk a budapesti művészeti hetek céljára és távlati elképzeléseire vonatkozott.

A centenárium jegyében

— Tulajdonképpen azt szeretnénk, hogy ez a minden ősszel megrendezésre kerülő ünnepi sorozat, amelyben zenei, színházi, képzőművészeti, film-, rádió- és televízió-programok meghatározott együttese jelenkezik a közönség előtt, valamiképpen az egész mai magyar művészet keresztmetszetét nyújtana, beleértve a múltak jelentős kezdeményezéseit és azt a kitekintést, amit a jövő felé kívánunk adni. Ez az ideális cél még távoli, de talán ez idén is tettünk egy lépést feléje. Azt szeretnénk elérni, hogy a szezon folyamán szeparáltan dolgozó alkotóműhelyek évente egy nagy rendezvényben találkozzanak — olyan közös cél megvalósítására, amelynek során egy-egy elszigetelt produkció többet jelent önmagánál, mivel segít emelni az egészet. Igyekezzünk megtalálni azt az összekötő gondolatot, amely mozgósító erővé válhat. Tavaly, a Kodály-évforduló és életműve jegyében a *hagyomány és modernség* volt ez a közös téma, ezidén pedig egy kézenfekvő jubileumra épül a műsorsorozat: *Budapest centenáriuma*.

— Abból a megfontolásból indultunk ki, hogy mindaz, ami fővárosunk művészetére jellemző, az nagyrészt benne foglaltatott ebben az elmúlt száz esztendőben. Épp a három város egyesítésének esztendőjében vette át például Erkel Ferenc a Nemzeti Színház operarészlegének igazgatását, Szigligeti Ede pedig ekkor lett igazgató. Jól tudjuk, hogy csupán ez a két esemény is mit eredményezett a nemzeti kultúránk kialakulásában. 1837-ban alakult először Magyar Írók és Művészek Társasága; az építészeti területén ekkor kezdett kialakulni Budapest mai arcképe a hidakkal, a Nagykörúttal, ekkor alakítják mai formájára a Mátyás-templomot, a Bazilikát, s kezdenek éreledni azok a zenei mozgalmak, amelyek majd a folklór forradalmát hozzák. Mindaz, ami itt azóta történt, valamiképpen nemzeti műveltségünk részévé vált.

— Hogyan tükröződik ez a gondolat a budapesti művészeti hetek mostani programjában?

— A városegyesítés 50. évfordulóján a főváros kiírt egy zenei pályázatot: ezen született meg a többi között a *Psalmus*. A hagyomány szellemében ezt a pályázatot a fővárosi tanács megismételte, s hozzátehetjük, igen szép eredménnyel. A közönség hallani fogja *Ránki György* oratóriumát (Ének a városról), amelyet *Déry Tibor* szövegére írt. Október 18-án mutatja be az Állami Hangverszenyekar. Ugyanerre a pályázatra született, és szeptember 29-én hallható *Szóllósy András* Musica per orchestra című zenekari darabja, valamint *Dávid Gyula* Ünnepi nyitánya, amelyet *Ferencsik* dirigál majd a budapesti zenei hetek záróhangversenyén, október 25-én. S ezzel még nem is teljes a sor; néhány kompozíció később kerül bemutatásra.

— Hogy egy másik műfajra térjek; bármilyen furcsán hangzik, a centenárium óta eltelt időszakot reprezentálja az az ünnepi filmprogram, amely *Száz év története* címmel kerül megrendezésre. E sorozatban huszonnyolc alkotást mutatunk be a múlt század népi megmozdulásait tükröző *Lúdas Matyitól* egészen a *Jelenidőig*. Olyan művek szerepelnek itt, mint a *Pacsirta*, a *Talpalatnyi föld*, a *Hannibál tanár úr* stb. Ez a program szeptember 27-én indul a Vörös Csillag filmszínházban, *Szabó István* és *Sára Sándor* legújabb filmjével, a *Tűzoltó utca 25-tel*, amely témája szerint maga is múltnak és jelennek lírában feloldódó konfliktusát adja. A külföldi filmek sorában bizonyára nagy érdeklődés kíséri

majd *Fellini* Rómájának, *Visconti* Elátkozottjának, valamint *Sammy Cremer* legújabb filmjének bemutatását. Kiegészíti a programot *kilenc kisfilm*, amely a Híradó moziban látható majd esténként, *Budapest varázsa* közös címmel.

Dráma és muzsika

— És a színházi program?

— Ezúttal igen gazdag, mert nem kevesebb, mint harmincnégy magyar dráma kerül színre az ünnepi hetek alatt. És ugyancsak a hagyományoktól napjainkig ível. *Bornemissza* Magyar Elektrájától *Hubay Miklós Színház* a *cethal hátán* című drámájáig, amely modern megformálásban, ugyancsak színháztörténetünk kezdetére utal. A budapesti és vidéki színházak repertoáron levő, magyar előadásai mellett most mutatják be újonnan *Gyárfás Miklós* *Beatrixát*, *Garai Gábor* A lebegő Atlasz című játékát, *Benedek Katalin* drámáját (Alattunk a város), *Szakonyi Károly* Hamburgi paróka című paródiáját és *Szabó Magda* Kiáltás, város! című színművét. E bemutatók között nem egyet a vidéki színházak ünnepi hetén adnak elő az ez időre fesztiválszínházzá előlépő Operett helyiségében. Ide jönnek a külföldi vendégtársulatok is, például a moszkvai *Vahgtangov Színház*, amely *Pagogyin* Puskás embere mellett, a névadó által még régebben rendezett, de gondosan megőrzött híres produkcióját is elhozza: *Gozsi Turandot* hercegnőjét. S itt látjuk majd a *Görög Nemzeti Színház* *Aiszkhülosz* triológiáját is.

— Híre jött, hogy tartalmas zenei versenyek megrendezésére készülnek ez idén is.

— Fialat hegedűsök számára *Szigeti József* nevével jelzett hegedűversenyt hirdettünk. Eredetileg azt hittük, hogy a művész lesz majd a zsűri díszelnöke; most már azonban csak az ő emlékére mutathatjuk be az itt elhangzó műveket. Ugyancsak nemzetközi zsűri előtt, a Zeneakadémián rendezzük meg a *Pablo Casals* tiszteletére szervezett csellóverseny döntőjét, amely már másodszor kerül sorra itt. Nemzetközi hírű vonósnégyeseink csaknem minden tagjának *Weiner Leó* volt a tanára. Az ő emlékére indult a *vonósnégyesek versenye*. E három versenyre 145 művész jelentkezett a világ minden tájáról.

Tizenhét múzeum közös tárlata

— Egy személyes kérdés: mi az, aminek az igazgató a programban leginkább örül?

— Például annak a tárlatnak, amellyel szeptember 24-én *Szépvölgyi Zoltán*, a fővárosi tanács elnöke a budapesti művészeti hetek programsorozatát megnyitja. Olyan népművészeti anyag gyűlik össze a Nemzeti Galériában, amelyet fővárosi múzeum így együtt még sohasem fogadott. Az egyesítés centenáriuma a meggyék tizenhét múzeuma adja össze legfeltehetőbb kincseit, nemzeti művészetünk teljes bemutatására. Örülök a gazdag ballettprogramnak. Operaházunk együttesének bemutatói mellett a Pécsi Balett ismét a hagyomány és modernség jegyében mutatja be új produkcióit, melyek közül az egyik *Liszt Faust* szimfóniájára, a másik pedig *Bartók Két portré* című művére készült, a mi megrendelésünkre. Mindkét darab a Fauszt—Mefisztó ellentétvilág gondolatára épült. Ugyancsak a mi közvetlen meghívásunkra érkezik a fővárosba a *Nederlands Dans Theatre* nevű holland balettagyűttes. Szívesen mondom el, hogy ez idén is gazdag programmal vesz részt az ünnepi heteken a rádió és a televízió: az előbbi új felvételben a *Csongor és Tündét*, utóbbi *Órsi Ferenc Zrínyi trilógiáját* sugározza majd a többi közt. És végül, aminek leginkább örülök: ismét lesz új magyar operabemutató: a budapesti művészeti hetek tartama alatt mutatjuk be *Szokolay Sándor* *Sámszonját*. Az opera részben a mi ösztönzésünkre született. S talán ez a legtöbb, amit végül is tehetünk: olyan ösztönzéseket adni művészeinknek, amelyeknek eredményeként nemcsak a mi programunk, de az egész magyar kulturális élet gazdagodik.

Lukácsy András